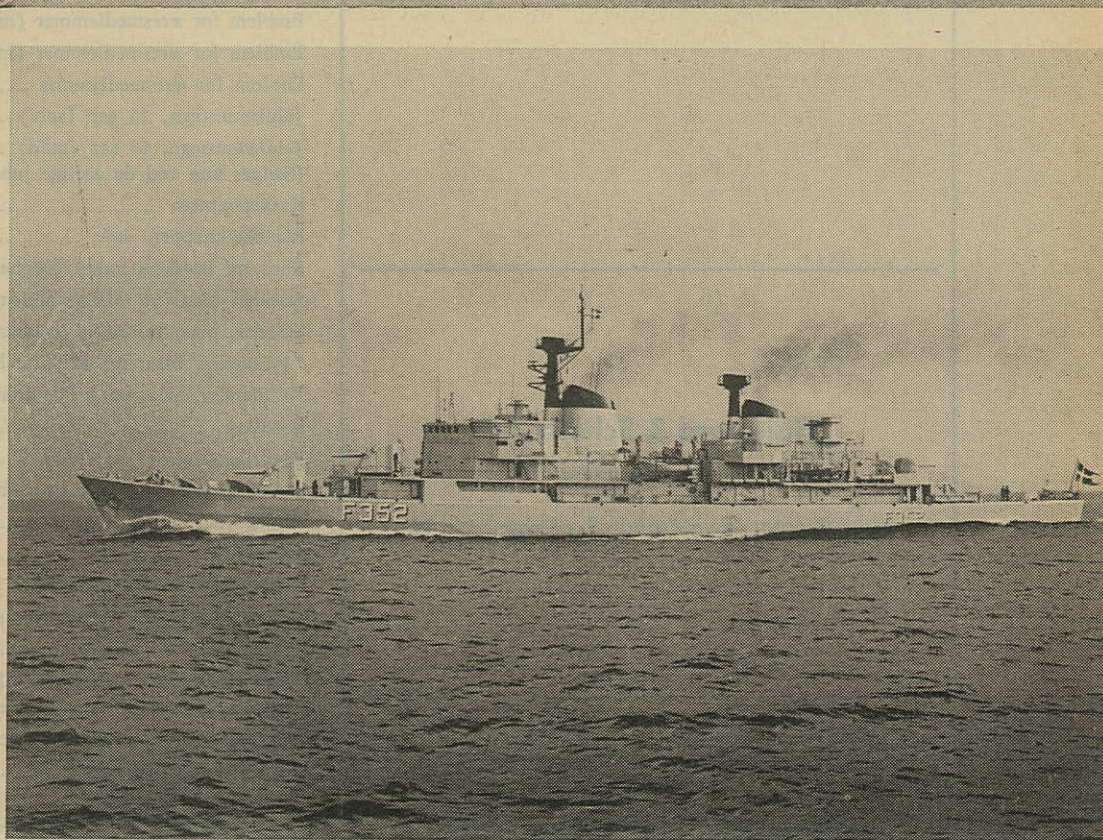
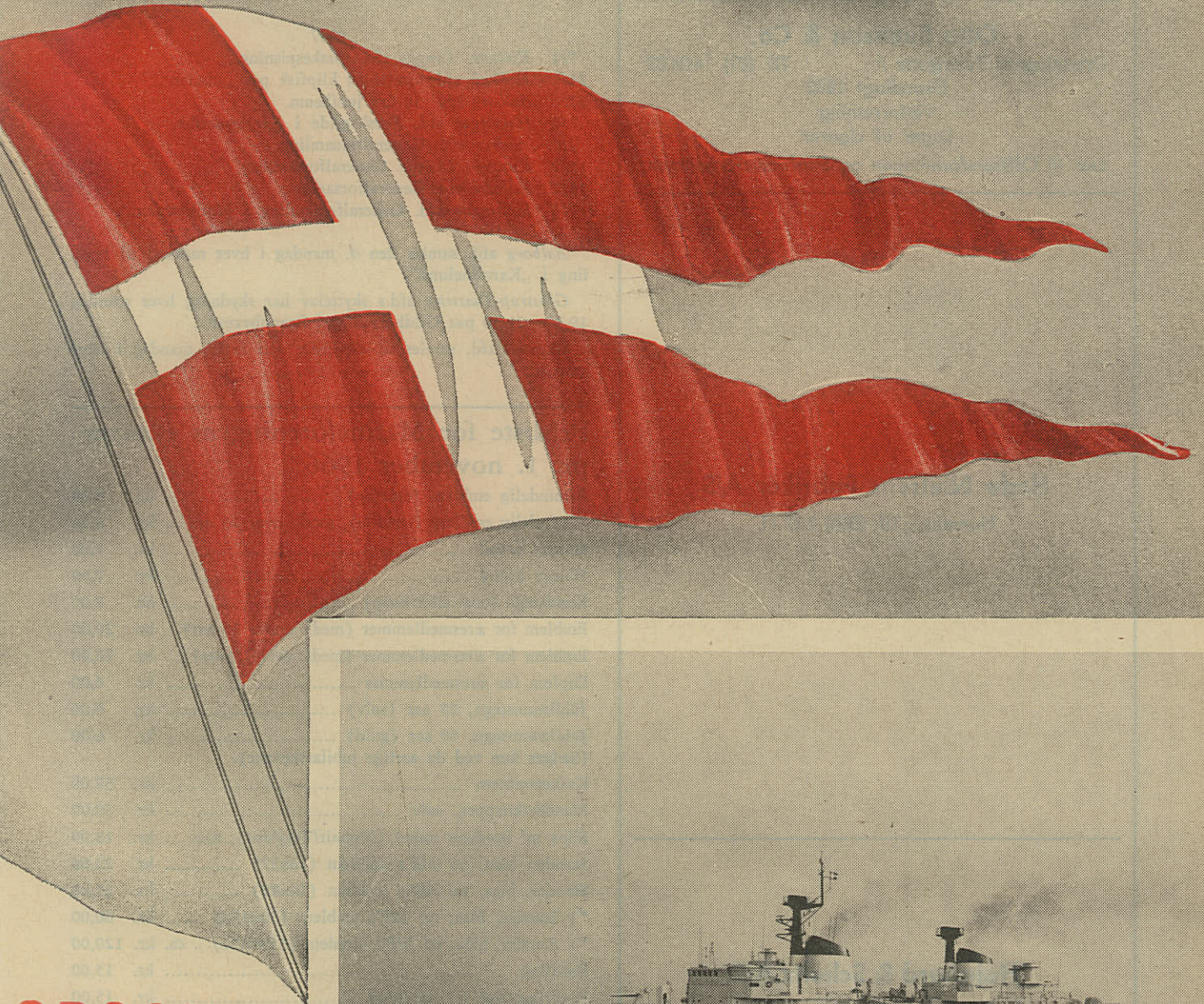

UNDER DANNEBROG

Fregatten PEDER SKRAM i Sundet med kongeflag i top den 11. oktober 1966.

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

**Hefte 4 - Decbr.
53. aarg. - 1966**

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Jesper Chrisensen & Co.

Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Svenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinforretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Niensens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

I. Chr. Andersen

Ost
Vimmelskiftet 41 - Telf. 1345 - 14345

MARINE- FORENINGENS

Kalender

14/12 *Randers* afd. mødes kl. 19,30 til andespil i Marinestuen.
14/12 *Kongens Lyngby* afd. afholder „julestue“ (Lottenborg).
28/12 *Randers* afd. holder juletræsfest, nærmere vil fremkomme.

30/12 *Aarhus* afd.s familiejulefest i Marinestuen.

1967

7/1 *Kongens Lyngby* afd. torskespisning.
23/1 *Holbæk* afd. samles til klipfisk paa „Linden“.
27/2 *Aalborg* afd. 50 års jubilæum.
2/2 *Helsingør* afd. Torskegilde i *Færgedaarden*.
9/2 *Aarhus* afd. Generalforsamling.
15/2 *Kongens Lyngby*. Generalforsamling.
23/2 *Holbæk* afd. Generalforsamling.
9/3 *Helsingør* afd. Generalforsamling i Marinestuen.

Aalborg afd. samles den 4. mandag i hver maaned til bowling i „Karolinelund“.

Glostrup-Taastrup afd.s skyttelav har skydning hver mandag 19,30—21,30 paa Gildhøjskolen i Brøndbyvester.

Randers afd. samles til skydning den første mandag i hver maaned.

Prisliste for Marineforeningens effekter pr. 1. november 1966

Almindelig embleme (emaille)	kr. 5,00
Almindelig embleme (emaille), medl. over 25 aar ...	kr. 8,00
40-aars baand	kr. 7,00
50-aars baand	kr. 7,00
Kendetegn (naal eller knap)	kr. 7,00
Embleme for æresmedlemmer (medl. under 25 aar) ..	kr. 20,00
Embleme for æresmedlemmer (medl. over 25 aar) ...	kr. 22,00
Diplom for æresmedlemmer	kr. 4,00
Jubilæumstegn, 25 aar (sølv)	kr. 6,00
Jubilæumstegn, 40 aar (guld)	kr. 6,00
(Sælges kun ved de aarlige jubilarstævner).	
Kasketembleme	kr. 32,00
Manchetknapper, sølv	kr. 30,00
Slips m/ broderet anker (Mohair/Terylene), sort ...	kr. 18,00
Stander, blaa, m/ MF's embleme (16x32)	kr. 22,00
Stander, blaa, m/ MF's embleme (24x48)	kr. 21,00
*) Stander, blaa, m/ MF's embleme (50x150)	kr. 60,00
*) Stander, blaa, m/ MF's embleme (150x450) ..	ca. kr. 120,00
Bordflag	kr. 15,00
Bordflagstang m/ krydsfod	kr. 15,00
Bordflagstang m/ anker og embleme paa plade	kr. 50,00
Ølglas	kr. 9,25
Snapseglas	kr. 6,75
Mærkater, ark (brug dem paa julekorrespondancen)	kr. 3,00
Mærkater, mapper (brug dem som julegaver)	kr. 5,00
Telegrammer m/ kuvert	kr. 2,50
MF's dobbeltkort med kuvert (11,5 cmx15,0 cm) ...	kr. 0,40
(Kortet er med motiv af mastekranen).	
MF's sangbog (+ porto ved enkeltvis bestilling) ..	kr. 2,00
NB: De anførte priser er pr. 1. nov. 1966.	

*) Paa disse effekter samt paa skyttelaugenes emblemer, der ikke er opført paa listen, maa paaregnes ca. 14 dages leveringstid.

Fregatten PEDER SKRAM

Af kommandørkaptajn J. Stilling

Den 25. maj 1966 indgik fregatten PEDER SKRAM i Flaadens tal ved en modtagelsesceremoni paa Holmen efterfulgt af en kort præsentationssejlad i Sundet.

Hermed er vi naaet frem til den næstsidste af cost-sharing programmets 25 enheder, idet den sidste bliver søsterskibet HERLUF TROLLE, som forventes prøvesejlet fra Helsingør Skibsværft primo 1967.

Disse 2 fregatter udgør den tunge ende af det hidtil vedtagne skibsbygningsprogram og hjælper altsaa med til opfyldelse af forsvarslovens maalsætning paa 8 større enheder. Idet den italiensk-byggede TRITON-klasse indtil videre ogsaa indgaar i denne kategori, er der altsaa et behov for bygning af endnu 2 enheder.

Opgaverne for lovens 8 større enheder er primært at indgaa i invasionsforsvaret som artilleri/missilbærende enheder til støtte for mindre torpedobærende fartøjer og at indgaa i forsvaret mod invasionsenheder, som ikke udgør torpedomaal.

Endvidere skal de større enheder kunne virke som dækningsstyrke for minelægningen og skal selvsagt kunne løse alle disse opgaver saavel som en langvarig varslingsopgave døgnet og aaret rundt under alle vejr- og isforhold, som ikke hindrer normal, civil trafik.

En journalist har budt PEDER SKRAM-klassen velkommen som Søværnets „altvejrjagere“. Denne betegnelse er ganske betegnende for vor situation, idet Søværnet jo i en række aar har været nok saa afhængig af vejr og vindens naade under udøvelse af størstedelen af sine funktioner.

Ud fra et rent teknisk synspunkt er det fremdrivningsmaskineriet i PEDER SKRAM, som udgør det største spring i Søværnets udvikling. Man har her valgt at betjene sig af et saakaldt CODAG-maskineri (Combineret Diesel og Gas).

Fra et almindeligt krydsfarts dieselmaskineri (KM) magen til FALSTER-klassens kan overgaa til fremdrivning med 2 stk. Pratt & Whitney gasturbiner paa hver 22.000 hestekræfter. Det er ca. en tidobling af den hestekraft, som diesel maskineriet yder, hvilket giver en operativ fart paa over 30 knob.

For øjeblikket er PEDER SKRAM bemanded med en komplet maskinbesætning, medens dæksbesætningen er reduceret med ca. 100 mand, hvilket giver en samlet besætning paa 125 mand.

Med denne besætning skal fregatten tilbringe sit første aar indtil garanti eftersynet i foraaet 1967. Dette eftersyn vil blive fortsat af den endelige montering af ildledelsesapparat m. v., saaledes at PEDER SKRAM i efteraaet 1967 kan begynde sin egentlige operative tilværelse.

Den nuværende besætnings opgave er følgende at udarbejde et paa erfaringerne ombord afpuddet forslag til bemandingsreglement, at afprøve betjeningsreglementer og vedligeholdelsesbestemmelser og at gennemprøve materiellet ombord.

En del af de herved indhøstede erfaringer vil umiddelbart kunne tages til indtægt i HERLUF TROLLE under dennes færdigbygning, medens PEDER SKRAM selv maa vente til garanti eftersynet.

Som det vil fremgaa af det ovennævnte er vor første danskbyggede fregat i nyere tid endnu i sin vorden, men det er for dens første besætning en tilfredsstillende at være med til at færdiggøre et arbejde, som lover saa godt som tilfældet er med denne skibstype, der repræsenterer en milepæl i dansk skibsbygnings historie.

Fregatten er navngivet efter Admiral PEDER SKRAM, flaadens øverste chef fra 1535 til 1555 og igen i 1563. Admiral Peder Skrams vaaben er derfor uden ændringer anvendt som vaaben for fregatten PEDER SKRAM, med følgende blasoneering: i blaet en halv sølvenhjørning. Skjoldet hviler paa et anker hvorover en kongekrone.

Skibsvaabet er udarbejdet paa foranledning af Søværnskommandoen og godkendt af Hans Majestæt Kongen, den 11. november 1964.

Fregatten PEDER SKRAM, der er konstrueret af Orlogsværftet og bygget paa Helsingør Skibsværft og Maskinbyggeri A/S, er Søværnets tredje skib af dette navn.

I tilslutning til det ovennævnte bringes her nogle detailoplysninger om den nye fregat fremsat i tidsskriftet „Hjemmeværnet“ af marinehistorikeren, Kommandørkaptajn R. Steen Steensen:

PEDER SKRAM's skrog er bygget af specialstaa og indeldt i et større antal vandtætte afdelinger for at sikre fregatten saa stor en flydeevne og sikkerhed som muligt i tilfælde af lækage.

Hoveddata og dimensioner er som følger: længde overalt: 112,65 m (det længste skib der nogensinde har været under dansk orlogsflag), bredde: 12 m og dybgaende: 4,5 m. Det hertil svarende deplachement er 2300 metertons, medens standarddeplachementet (uden olie m. v.) andrager 2030 engelske tons.

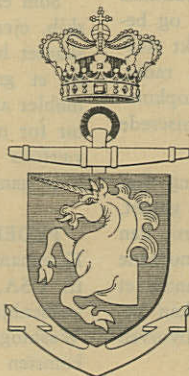
Armeringen bestaar af 4 stk. amerikanske 12,7 cm kanoner i to dobbelttaarne forude (AB). Kanonerne kan foruden mod overflademaal tillige benyttes mod luftmaal. Hertil kommer foreløbig 4 stk. Bofors 40 mm luftskyts af nyeste model og 53,3 cm torpedoapparater samt antiubaadsvaaben. Der er endvidere beregnet plads og vægt til en eventuel armering med raketvaaben.

PEDER SKRAM er — skønt efter international maalestok nærmest en jager — klassificeret som fregat. Søsaetningen fandt sted den 20. maj 1965.

Til almindelig krydsfart leveres maskinkraften som anført af to G. M. dieselmotorer, der er turboladede og af typen 16-57 D. De har en maximeffekt paa 4800 HK tilsammen. Dieselmotorerne er ikke omstyrebare, saa de skal, naar der skal bakkes, ikke først standses og derefter startes for bak. Naar skibet skal bakke, sker denne manøvre ved at vende skruebladene paa den paagældende KA-ME-WA propel, der har indstillelig stigning. Disse specialpropeller er konstrueret og patenteret af A/B Karlstads Mekaniska Werkstad specielt for diesel- og gasturbinedrevne skibe.

Naar fregatten fra krydsfart — ca. 15 knob — skal op paa højere hastighed, startes gasgeneratorerne. Naar derpaa gasturbinernes omdrejningstal er kommet tilstrækkeligt højt op, hvilket sker meget hurtigt, kobles dieselmotorerne automatisk ud, samti dig med at gasturbinerne — ogsaa automatisk — kobles ind. Dieselmotorerne kan nu efter omstændighederne stoppes eller — saafremt fartforøgelsen med gasturbinerne kun drejer sig om kortere tid — holdes gaaende i tomgang, klar til øjeblikkelig indkobling naar farten atter skal reduceres.

Under sejladens kan man saaledes direkte skifte fra dieselmotorernes 4800 til gasturbinernes 44.000 HK. Oprindeligt havde man under gasturbinefremdrivning regnet med en fart omkring 27-28 knob,

men det har vist sig, at PEDER SKRAM uden vanskelighed kan komme godt op over de 30 knob. Hvor meget vil dog formentlig ikke blive offentliggjort.

Gasgeneratoren er en til skibsbrug noget ændret konstruktion af Pratt & Whitney's jetmotor af type JT 4, som nu i adskillige aar med sin store robusethed har vist sin driftssikkerhed i de store DC-8 fly.

Gasturbinernes 44.000 HK er den største maskinkraft, der nogensinde har været udviklet i noget dansk skib.

Det er en stor forbedring, at dieselmotorene, der benyttes til krydsfart og manøvrering, ikke skal omstyres — d. v. s. at de først skal stoppes og derefter startes for bak, naar fregatten skal bakke.

Kraftturbinen og det fælles reduktionsgear for kraftturbinen og dieselmotoren er fremstillet af Stal-Laval i Finspong i samarbejde med Helsingør Skibsværft og Maskinbyggeri, der har udført væsentlige dele af maskineriet.

Flygasturbinens jetstrøm driver kraftturbinen, hvorefter gassen direkte gaar op gennem skorstenene. Overføringen fra kraftturbinen til gearet sker over en tandkobling, som skal sikre en vis grad af fleksibilitet mellem turbine og gear.

Maskineriets automatisering er udviklet i saa høj grad som overhovedet muligt i dag. Det betjenes til dels ved en slags fjernstyring fra et særligt maskinkontrolrum, hvorfra man tillige ad elektronisk vej kan overvåge størstedelen af dets funktionering.

Betjeningen af KA-ME-WA-skruerne — d. v. s. stop og fartændringer og overgang fra frem til bak og omvendt — sker normalt direkte oppe fra broen uden brug af maskintelegrafer.

Flaadens øverste chef i samtale med Viceadmiralen ombord i PEDER SKRAM.

Af det omfattende hjælpemaskineri kan nævnes to saakaldte ferskvandsgenerators af kompressortypen med elektrisk opvarmning af vandet.

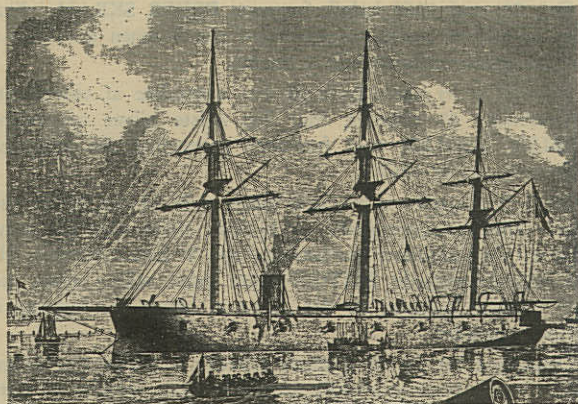
Styremaskinen er elektrohydraulisk, og fregattens forsyning med elektrisk kraft leveres af 5 diesलगeneratorsæt.

Iøvrigt bestaar skibets elektroniske udstyr af alle de mange forskellige typer elektronik, der finder anvendelse i nutidens søkrigsførelse som f. eks. ved ilddelse og lokalisering og bekæmpelse af u-baade. Ligeledes er den efterhaanden stærkt elektroniserede moderne navigation tilgodeset med radio, radar, decca, ekkolod og gyroskopkompasser m. v. Af gyroskopkompasser haves der saaledes to selvstændige, selvsynkroniserede kompasser.

Af fregattens hypermoderne konstruktion og indretning skal endelig anføres, at skibet naturligvis kan tillukkes helt gastæt, saaledes at alt det indvendige om læ og i overbygningerne kan isoleres fuldstændigt fra omgivelserne, hvilket under moderne søkrigsoperationer er en nødvendighed ved passage gennem et radioaktivt inficeret omraade, idet man her yderligere kan beskytte sig ved at sætte skibets overrislingsanlæg i gang, hvorved eventuelt radioaktivt nedfald vil blive skyllet af skibet.

Med PEDER SKRAM og søsterskibet HERLUF TROLLE, der om kort tid er færdig, har vort Søværn faaet to fuldgode enheder, nu hvor de tidligere kystjagere, patruljebaadene WILLEMOES og HUITFELDT, og de tre ex-engelske fregatter af ESBERN SNARE-klassen er udgaaet af Flaadens tal.

Men ligesom én svale ikke gør nogen sommer, vil to fregatter, hvor gode og moderne de end er, desværre ikke være tilstrækkelige til at danne den „haarde kerne“, uden hvilken vor flaadens andre enheder ikke har nogen chancer for at løse deres opgaver.

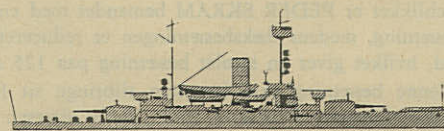
Panserfregatten PEDER SKRAM (I) 1864—1897.

Den danske Flaadens første PEDER SKRAM var en panserfregat, søsat fra Orlogsværftet i 1864 med en 1680 HK dampmaskine fra „Burmeister & Baumgarten“ (B. & W.).

I 1866 eskorterede den — efter prøveturen — kongeskibet SLESVIG, der førte Prinsesse Dagmar til formælingen i St. Petersborg (nu Leningrad). Den var derefter paa togt i 1867 og 1870 og udgik af Flaadens tal i 1885. Ophugningen fandt sted i 1896/97 efter at skroget havde været benyttet som skyde-maal.

Den anden PEDER SKRAM var et pansret Kystforsvarsskib med en besætning paa 257 mand, søsat 1908, udgaaet 1943.

Skibet blev sænket paa Holmen af besætningen den 29. august 1943. Tyskerne hævdede det og slæbte det til Tyskland. Som skoleskib under navnet ADLER, blev det sænket af allierede fly paa Kielerfjord i april 1945. Det blev hævet igen i 1945 og slæbt til København, 1949 solgt til ophugning i Odense.

Kystforsvarsskibet (Artilleriskibet) PEDER SKRAM (II) 1907—1949.

Som en erindring om første PEDER SKRAM, et pansret træskib, ejer Søofficers-Foreningen i København et særpræget udskaaret bogskab bærende fregattens navn og aarstal. Det hører til et gammeldags møblement af store, tunge og udskaarne møbler af træ fra udgaaede orlogsskibe, som den tidligere direktør for maskinistundervisningen, fhv. underdirektør ved Orlogsværftets Maskinvæsen A. H. M. Rasmussen lod forfærdige, hver gang et af de gamle træskibe gik til ophugning.

PEDER SKRAM tiltraadte i oktober under kommando af Kommandørkaptajn Jørgen Stilling en slags repræsentationstur til USA, der har bidraget væsentligt til skibets bygning paa vaabenhjælpskontoen. Paa turen anløbes Azorerne, Norfolk Virg., Washington DC, Florida, Bahamaerne og Madeira inden hjemkomsten kort før jul.

Fra Hovedbestyrelsen

Marineforeningen har efter Kommandør C. V. Evers, der i en rækkerække havde sæde i Hovedbestyrelsen, som arv modtaget dels den meget smukke kgl. Porcellains vase, som krydsen VALKYRIENS officerer skænkede chefen, daværende Kommandør, Hans kongelige Højhed Prins Valdemar paa 25 aarsdagen for afslutningen af det berømte togt til Østen; dels Kommandør Evers' egen søofficerssabel samt en del maritime billeder. Men herudover har Kommandør Evers ogsaa betænkt Marineforeningen med et kontant beløb paa kr. 7.000 til fri anvendelse efter Hovedbestyrelsens skøn. Der er dog endnu ikke truffet nogen endelig bestemmelse om den smukke gaves anvendelse, men Hovedbestyrelsen kan paa hele Marineforeningens vegne kun give udtryk for dyb taknemlighed for disse synlige beviser paa den gamle Kommandørs varme interesse for vor forening og dens virke.

Fra „een af Holmens faste stok“, der nu ogsaa „er gaaet agterud“, har Marineforeningen modtaget 3 meget store malerier (egenhændige kopier): „Vikingskib i høj sø“ — „Fregatten HØYENHALD under stormen paa København 1659“ samt „Engelsk brig erobres —“, det sidste motiv er kendt fra Marineforeningens Mærkatserie. Billedernes format er: 150x 200 cm, hvad der betinger ophængning i et relativt stort lokale, og der findes noget let beskadt rammemateriale hertil. Disse malerier staar til raadighed til ophængning i Marinestuer efter ønske, dog ikke mere end eet billede til hver stue. Hovedbestyrelsens medlemmer er alle bekendt med disse billeder og kan give nærmere oplysninger herom. Interesserede afdelinger maa træffe aftale herom gennem deres distriktsrepræsentant, ligesom endelig aftale om afhentning til sin tid vil være at træffe med hovedkontoret. Af hensyn til billedernes bevarelse maa der regnes med, at de i forbindelse med indramning ogsaa maa gives en fernisering.

Bekransningen af vor store nationale søhelt, Viceadmiral Peter Wessel Tordenskiolds statue i Holmens Kirkes korsurtegaard i København paa søheltens fødselsdag den 28. oktober er nu indlemmet i Søværnets officielle kransednlægninger.

I aar blev det danske Søværns krans lagt af Chefen for Flaadestation København, Kontreadmiral E. J. Saabye. I tilslutning hertil blev der ved Tordenskiolds sarkofag i Holmens Kirkes kapel lagt krans fra det norske Sjøværn ved norsk Legationsraad Augdal og fra Marineforeningen ved Landssekretæren. Endvidere fra „Norsk Tordenskiold-Forbund“ ved Orlogskaptajn R. Scheen og fra det nystiftede „Danske Tordenskiold Venner“ ved Direktør E. Friisager, ligesom „Tordenskiold-klassen“ fra Krebs' skole som sædvanlig sluttede højtideligheden med at syng: „Jeg vil sjunge om en helt —“.

Marineforeningens Hovedbestyrelse har afholdt sit ordinære efteraarsmøde den 8. oktober 1966 hvor alle distrikter var repræsenteret undtagen Bornholm og Jylland NW og det er værd at notere, at selv distrikt XIII, Oversøiske afdelinger, var repræsenteret, det er jo desværre sjældent Bagermester Echwalds besøg fra Grønland kan passe med HB-møderne.

Hos de forskellige distriktsrepræsentanter henligger der et udførligt mødereferat, saaledes at eventuelt interesserede afdelinger her vil kunne skaffe sig nærmere oplysninger om specielle spørgsmål af interesse.

Soldaterhjemforeningen DANNEVIRKE har i anledning af sit 60 aars jubilæum afholdt repræsentantskabsmøde paa Christiansborg. Formanden, fhv. Forsvarsminister Harald Petersen ønskede ikke genvalg efter mange aars udmærket arbejde. Han efterfulgtes som formand af Landsretssagfører M. Müllertz og til bestyrelsen nyalgtes Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn K. Hertz.

Den 13/10 1966 afholdt Marineforeningens distrikt XIII, Oversøiske afdelinger, sit første distriktsmøde paa Marineforeningens Hovedkontor. Begge afdelinger, Godthaab (Grønland) og Los Angeles (U.S.A.) var repræsenteret ved deres formænd. Det synes at være lettest for dem at mødes i København for udveksling af synspunkter af fælles interesse.

Marineforeningens distrikt VIII, Jylland SE afholdt 5/11 et velbesøgt distriktsmøde i Haderslev med deltagelse fra alle afd. undtagen Horsens, der havde meldt afbud. Distriktsrepræsentanten refererede fra Hovedbestyrelsesmødet og afdelingsformændene berettede om arbejdet i de lokale kredse. Man noterede med stor glæde, at Haderslev afd. er ved at tage fat igen efter en længere dvaleperiode. Fra Kolding forelaa en storslaaet plan om fællesudflugt for hele distriktet med særtog til Korsør, hvor man var inviteret til at besøge den nye Flaadestation. Det er et meget omfattende og meget grundigt tilrettelagt program, som forhaabentlig kan blive den helt store oplevelse — der vil sikkert senere blive lejlighed til at referere nærmere detaljer — maaske en ide, som kan efterfølges af andre.

Redaktøren beklager meget, at medlemsbladet er blevet stærkt forsinket. Han var lige begyndt at samle stoffet, da en akut operation medførte hospitalsophold og paafølgende rekreation, heldigvis kunne den sidste del dog udnyttes i redaktionelt øjemed. Naa, sidste nr. af U. D. var jo forskudt til efteraaret, saa det kunne da passe saa nogenlunde med ikke at faa dec. nr. lige oveni — men dermed skulle vi ogsaa være tilbage i den gamle tørn med første nr. af U. D. i febr. 1967.

Marineforeningens landsskyttestævne blev afholdt i København den 11. september i forbindelse med det herværende skyttelavs 50 aars fødselsdag.

Der mødte 8 lav med ialt 70 skytter. Kalundborg gjorde sig atter fortjent til pokalen med 449 point skarpt forfulgt af Kerteminde med 448 point. Herefter fulgte Aarhus, 446 p., København, 445 p., Kgs. Lyngby, 442 p., Glostrup, 440 p., Randers, 434 p., og Odense med 403 p.

Pokalen blev overrakt af Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn Hertz.

Stævnets bedste skytte blev til to, nemlig: Alix Andersen, Kalundborg og Knud Nielsen, Kerteminde, begge med 93 point.

Hvert lavs bedste skytte fik overrakt en præmie. Der var ligeledes arrangeret serieskydning og pilekast.

Efter vel overstaaet skydning samledes man til frokost, hvorunder der herskede en kammeratlig og munter stemning, og formanden for Glostrup/Taastrup overrakte det jubilerende lav en flot kikkert.

Næste aars landsskyttestævne vil finde sted i Randers.

G. P.

Den 20/10 fejrede Marineforeningens ældste skyttelav (København) sin 50-aars fødselsdag og dagen blev ganske naturligt indledt med kransednlægning paa afdøde kammeraters grave.

Festmiddagen fandt sted samme aften med god deltagelse. Efter flaghejsning og skyttelavsformanden, Gregers Petersens velkomst, afsendtes telegrafisk hilsen til Marineforeningens æresformand fra hvem takketelegram indløb. Blandt de mange talere skal nævnes Marineforeningens formand, KK Hertz, Kø-

benhavns afd.s formand *O. Reumert* og Grosserer *Bønnelycke*, der i mange aar gjorde en betydelig indsats for sit hjertebarn, Skyttelavet. Ogsaa *Lindner* havde ordet, og Orlogspræst, dr. theol. *Borge Ørsted* talte for damerne. Orlogskaptajn *Janus Sørensen* fik et sæt Marineforeningsglas for 40 aars virke, og ogsaa *Thiel, Landt, Lindner* samt Vognmand *Hansen* modtog Marineglas. Fra Marineforeningen modtoges et beløb som tilskud til geværetui, hvad der havde staaet paa ønskesedlen. *Leif Dvinge* modtog pokalen og *J. Søndergaard Nielsen* vandt Lavets jubilæums skydning. Under den paafølgende dans paa dækket blev jubilæumslotteriet trukket med gevinst paa flg. nr. 0345 — 0249 — 1417 — 0355 — 0312 — 1108 — 0062 og 1946.

Aftenens hovedtaler var som nævnt Kommandørkaptajn *Hertz*, der med sit mængeaarige medlemskab netop med den rette baggrund kunne opridse Skyttelavets historie og dets betydning indenfor Marineforeningsarbejdet. Dette 50 aars jubilæum var egentlig meget mere end blot et lavsjubilæum, det var et sømærke i Skyttelavssagen indenfor Marineforeningen. Ved sin oprettelse i 1913 kom Københavns afd. til at virke som en stor national-maritim præget foredrags- og selskabelig forening. Den favnede vidt, men trods alt søgtes kammeratskabet dyrket baksvis — ved møderne i Studenterforeningen i de første aar sad man da ogsaa i bakker og hyggede sig svært med gode foredrag, fremragende taler og muntre sange.

Man havde her straks slaaet an paa de rigtige kammeratlige strenge, men der var naturligvis nogle, som fandt at det kammeratlige samvær kunne uddybes, gøres mere intimt gennem hyppige møder — afdelingen holdt jo kun møder i vinterhalvaaret. Derfor opstod der forskellige fraktioner eller underafdelinger, først og fremmest Marineforeningens Skyttelav, hvis tilknytning til afdelingen rent symbolsk var givet gennem Søstjernen, der i kæde var knyttet til vort store smukke Marineforeningselement. Skyttelavets skydninger og vidt berømte sommerudflugter gik der ry af og medførte, at tilslutningen til lavet maatte begrænses for at det intime kammeratskab, det bærende i ideen, ikke skulle fortabes.

Det er ogsaa værd at mindes, at Skyttelavet i København ganske særlig tog sig af de gamle veteraner, saa længe disse endnu var i live og den aarlige veteranfest var baade smuk og højtidelig og sikkert til stor glæde for de gamle veltjente gæster.

Naturligvis har der været haardtvejrsejlsads iblandt. Fællesmaal søges ikke altid opnaaet ad samme veje; men eet er givet, at samarbejde mellem afdeling og skyttelav er bydende nødvendigt. Rundt om i landet fulgtes tanken op, skyttelav efter skyttelav groede op. I dag er vi naaet saa vidt, at skyttelavene kalder til landsstævner aar efter aar til kammeratlig dyst.

Skyttelavens grundlag er udtrykt i de gamle vedtægter: ved salonskydning — senere ændret til haandvaabenskydning — at vække den kappelyst, der var drivfjederen i tjenestetiden og ved maanedlige sammenkomster at værne om minderne fra denne og dermed styrke og befæste kammeratskabsfølelsen.

Marineforeningens Skyttelav i København har en lang liste over fortjente hædersmedlemmer og en gennemgang heraf ligefrem dufter af historie.

Formandslisten tæller følgende:

Fabrikant *Emil Johnsen* 1916—19 — Fabrikant *J. Schultz* 1919—24 — Pianomagermester *M. Hornung* 1924—27*) — Vinhandler *Jobs. Grønvold* 1927—46*) — Købmand *Einer Møller* 1946—50 og Vognmand *Rich. Ljungberg* fra 1950—65*). I dag føres sceptret af een af de unge, den energiske Værkfører *Gregers Petersen*, som paa udmærket maade har forstaaet at markere denne Skyttelavets store mærkedag paa fortræffelig maade.

Blandt afdelingens æresmedlemmer finder vi ogsaa navne med god klang indenfor Marineforeningen: Arkitekt *Marston*, Modellerer *Otto Dørge*, Direktør *Folmer Larsen*, Ingeniør *Hoffding*, — og saa maa vi ikke glemme de, der endnu er blandt os: *Bønnelycke*, *Fr. Landt* der med sin kunst paa saa

*) Æresmedlemmer.

mange maader har støttet lavets arbejde, *Thiel* og *Rich. Ljungberg*.

Den første skytteaften fandt sted paa gamle „Gimle“ 20/10 1916. Næppe mange af de gamle, der den gang var unge og initiativrige, drømte vel om, at denne trang til yderligere virke indenfor Marineforeningen og i dens aand skulle føre til, at man nu et halvt sekel efter fortsat har kunnet samle sig om skyttekappelysten som en bærende idé indenfor Marineforeningens favnende virke. — „Straffebakken“ var ogsaa en foreteelse af de mange i de første aar, og den var saa sandelig ikke kedelig, men den klarede ikke skærene, saadan som *Marineforeningens Skyttelav*, der bredte sig udover landet og nu ses rundt om som en støttepille i mange afdelinger. Det er samarbejdet her, det er kammeratskabet der holder sammen, men det skal ogsaa bære fremad, fremad til gavn og glæde for hele Marineforeningsarbejdet. 50-aaret har bevist, at tanken er god nok, den kan blive stærkere og til mere ved fælles samarbejde mellem afdelingernes og lavenes ledelser.

HdeL.

I KM-NYT bragtes et billede fra Kvindelige Marineres Musikkorps' deltagelse i Marineforeningens Jubilarstævne i aug. i aar sammen med en tak fra Marineforeningens formand for Musikkorpsets medvirken ved vort vellykkede jubilarstævne.

Marineforeningens egne meget smukke Julekort med Nyholms kran som motiv kan anbefales paa det bedste. Prisen incl. kuvert er kun 40 øre pr. stk. Bestilling afdelingsvis til Hovedkontoret.

— og saa er der vore smukke Marineforeningsglas i to størrelser, de er særlig velegnede som gaver til gamle orlogsgæster, iøvrigt henvises til den andet steds i bladet trykte prisliste, men bestillinger bedes indsendt snarest muligt for at alt ikke skal hobe sig op i de sidste dage før jul, hvor ogsaa postvæsenet har mere end travlt.

Som tidligere omtalt er Søværnets Juleaskeskaal 1966 prydet med et smukt Tordenskioldmotiv. Det blev ogsaa meddelt i UNDER DANNEBROG at bestillingerne skulle indsendes afdelingsvis inden 15. november. Ved bestillinger efter 1/12 kan der ikke paaregnes levering før efter jul, og oplaget vil da være begrænset og nye oplag sættes ikke i arbejde.

Endelig er der Marinestueoplysningerne — det er mindre end intet vi hører fra afdelingerne i denne sag. I Medlemsbladets april nr. findes en meget ufuldkommen oversigt, i sept. nr. kom der et par enkelte tilføjelser — men det er ikke nær nok.

Se nu efter i disse to nr. af bladet, og er jeres stue ikke nævnt her, ja, saa baade maa og skal I snarest faa samlet oplysningerne sammen og sendt dem ind til hovedkontoret. Der findes ca. 74 Marinestuer herhjemme, saa I kan selv se, at der mangler mange, inden listen bliver komplet.

I denne forbindelse erindres om forskelligt: sørg for at alt, hvad der af inventaret kan fjernes, bliver naglet eller laaset fast; at der bliver optaget en nøjagtig inventarieliste i flere eksemplarer over alt, hvad der tilhører Marinestuen. Der kan ved flytninger o. l. opstaa mange kedelige divergenser om ejendomsretten til genstandene. Enkelte afdelinger har endog fotograferet alle Marinestue-vægge, saa har de da beviser for, hvad der hører til inventaret.

— og mangler der oplysninger om billeder, genstande, huebaand o. l. skriv saa et par ord til Hovedkontoret, vi skal da søge at hjælpe, dersom det er muligt.

En gammel gast — *Aage Hjuler* — Valbygaardsvej 69, København, Valby, telf. 30 44 14 — tilbyder af lutter interesse reparation og/el. restaurering af sejskibsmodeller, som maatte trænge dertil. Kun direkte udgifter til materialer og evt. rejser o. l. ønskes refunderet.

Fra Søværnet

Ved en særlig audiens i beg. af november maaned overrakte Tronfølgeren, Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Margrethe* Hs. Maj. Kongens Æressabel til den nyudnævnte Søløjtnant I *Soren Lund*, der havde opnaaet udmærkelse ved afslutningen af tjenesten om bord i kadetskibet i sommer. Søløjtnant Lund havde i forvejen modtaget „Gerner's Medalje“, der tilfalder den kadet, der bestaar afgangsprøven i land med udmærkelse. Det er første gang siden 1913 at en ung søofficer opnaar *begge* disse sjældne udmærkelser — der har lang historisk oprindelse bag sig. „Gerner's Medalje“ uddeltes første gang 27/12 1792 og Kongens Æressabel er indstiftet 30. sept. 1812 af Kong Frederik VI.

Til Søværnets atletikkonkurrencer 1966 havde Marineforeningen udsat en præmieserie i 200 meter løb; 1. præmie blev vundet af Konstabel *F. L. Rasmussen*, Stevnfort; 2. præmie af Vpl. *B. Levinsen* fra minelæggeren FALSTER, medens Vpl. *J. O. Nielsen* fra Søværnets Dykkerskole hjemførte 3. præmien.

Chefen for Søværnet, Viceadmiral *S. S. Thostrup*, har i sept. md. overfor inspektionsskibet VÆDDEREN's besætning givet udtryk for sin paaskønnelse for udmærket redningsindsats under en strandning paa Færøerne, hvor den skotske trawler RHODESIAN var gaaet paa grund. Det var lykkedes VÆDDEREN at slæbe trawleren af grunden og bjerge den ind til Thorshavn, og det skotske rederi havde rettet en tak til det danske Søværn for denne redningsindsats.

Marinehjemmeværnsinspektøren har fra Chefen for Søværnets operative Kommando (SOK) i Aarhus modtaget en rosende anerkendelse af den assistance, der med Marinehjemmeværnskutterne ydes ved de af SOK ledede søredningsoperationer.

De enkelte besætningsmedlemmer skal i saadanne tilfælde alarmeres paa deres bopæl eller arbejdsplads, gøre fartøjet søklar og er trods det ofte af havn indenfor 1—1½ time og til tider samtidig med Søværnets enheder, hvilket maa afføde beundring.

Ved eftersøgningen „den 3. nov. 1966 af en motorbaad med 4 personer i Sundet Syd blev Sundets Marinedistrikt (SUM) alarmeret kl. 20.00 af SOK. Kl. 21.00 afgik *HMV 57* fra Køge, kl. 21.10 afgik *ERTHOLM* fra Dragør og kl. 21.40 *HMV 61* fra Skovshoved“.

Selvom denne aktion blev afblæst giver den alligevel et billede af den hurtige og villige assistance *HMV*-kutterne yder for SOK indenfor søredningstjenesten.

For en ordens skyld skal blot tilføjes, at ogsaa *HMV 82* blev alarmeret og meldte sejlklar fra Holmen kl. 20.40 — men da dette fartøj endnu ikke er udrustet med RADAR, blev det ikke beordret af sted.

(Red. = FH 323).

Et af Søværnets største og efterhaanden ældste enheder, det 2600 ton store skoleskib ÆGIR udgaar af Flaadens tal i løbet af en maaned's tid.

ÆGIR har haft en omtumlet tilværelse. Det blev bygget til den tyske krigsmarine i 1938 og gjorde krigen med som motorpedobaadsmotherskib under navnet TANGA.

I 1945 købte Danmark skibet fra de allieredes lagre for en symbolsk pris paa 6000 dollar. Skibet blev sat i stand og har i de forløbne aar under navnet ÆGIR, Flaadens 3die skib af dette navn, gjort tjeneste som depotskib for ubaadene og sidst som skoleskib, hvilket det var velegnet til, fordi det kunne bære næsten enhver form for artilleri og anden udrustning, som de vordende søofficerer skulle gøres fortrolige med.

ÆGIR har været vidt omkring under dansk orlogsflag. Det har besøgt næsten alle europæiske lande og enkelte havne i

USA. Under bryllupsfestlighederne i Athen var ÆGIR ogsaa der med til at vise flaget.

Skibet er nu saa udslidt, at fortsat sejlads ville betyde store reparations- og driftsudgifter.

Et eller flere af Søværnets øvrige enheder maa nu indrettes til skolebrug, i første omgang formentlig en af de italienskbyggede korvetter.

ÆGIR, hvis sidste chef har været kommandørkaptajn *K. V. Raabye*, blev i sin tid adopteret af Aarhus by, og det er tanken i begyndelsen af december at lade skibet aflægge et sidste besøg i Aarhus, saa byen kan tage afsked med „adoptivbarnet“.

Flakfort

I betragtning af den megen publicity, der i den seneste tid er blevet Københavns raketluftforsvar til del — og det midlertidigt paa *Flakfort* oprettede Flyverdetachment i særdeleshed — kunne det maaske være paa sin plads her at give et lille tilbageblik over fortets tilblivelseshistorie.

Ved forsvarsloven af 1909 blev der bevilget 11 mill. kroner til anlæg af nye forter samt til forbedring af de ældre anlæg.

Saltholm Flak Fort, i dag benævnt *Flakfort*, blev anlagt i aarene 1910—16 i 4,7 m vand ca. 4 km NW for Saltholms nordspids som et moderne vandbygningsarbejde — dels ved indpumpning af sand.

Fortets 6 stk. 21 cm kanoner var dengang Kystbefæstningens mest moderne skyts.

Af særlig interesse er fortets betragtelige omfang med — set med den tids øjne — bombesikker beboelse for 5—600 mand. Baade da det i sin tid opførtes og i dag, virker det temmelig overvældende paa enhver, der nærmer sig det — endsige gaar „om bord“.

I almindelighed tror folk, at dette værk sammen med Middelfrunds Fort blot er et par øer i det danske arkipelag, lidet anende at her er tale om et par af dansk vandbygningsingeniørkunstens største triumfer.

Fra 1940—45 var Flakfortet besat af værnemagten; efter overtagelsen i 1945 blev fortets armering ændret, men allerede i 1957 blev kommandoen strøget af økonomiske grunde. I 1953—59 blev det svære og middelsvære skyts paa Middelfrundsfort, Flakfort og Dragørfort kasseret og fjernet som værende forældet og disse forter indgik nu i Københavns luftforsvar.

Siden sin første opførelse har *Flakfort* været underlagt adskillige — og yderst forskelligartede kommandomyndigheder.

I grove træk siden første „kommandohejsning“ ser det saaledes ud:

Indledningsvis bemærkes, at „København's Søforsvar“ i 1867 var overgaaet fra Marinen til Hæren.

1916 Det nybyggede fort overdrages til „Kystartilleriregimentet“.

1922 Ved Hærloven af 1922 ændredes navnet „Kystartilleriregimentet“ til „Kystartilleriet“.

1932 Med udgangen af oktober ophævedes „København's Sødefension“ og 1. november overgik fortet fra Hæren til Søværnet. Kystdefensionen oprettedes.

1953 1. juli navneændring til „Kystbefæstningen“.

1961 Atter navneændring til „Kystdefensionen“.

1965 Medio 1965 udlaant til Flyvevaabnet til midlertidig underbringelse af Flyverdetachment 541, medens Middelfrundsfort klargøres.

Flakfort's skæbne efter Flyvevaabnets gæsteoptræden i øvrigt uvis.
R.

MARINEFORENINGSGLASSENE

falder til i haand og mund

... og saa er det pæne glas

MARINESTATION SLIPSHAVN

Af G. Honnens de Lichtenberg

Inden for Marinehjemmeværnet blev 10-aarsdagen for Marinehjemmeværnsskolens overtagelse af den gamle marinestation *Slipshavn* ved indsejlingen til Nyborg fjord den 19. juli mindet under beskedne former.

Skolen er saa at sige hjertet i vor maritime hjemmeværnsorganisation. Herfra pumpes kraft og energi ud til landets mange hjemmeværnsflotiller i form af vejledende kundskaber og undervisning i specialistuddannelse. Uden en saadan centralt beliggende skoleinstitution, hvor gaster og Kvindelige Marinere fra hele landet kommer paa kursus efter behov og egne ønsker i mange forskellige discipliner, ville Marinehjemmeværnets gode uddannelsesstæde næppe være naaet.

Saa vel hjemmeværnsgasterne som K.M.erne føler en særlig tilknytning til skolen yderst paa Slipsodde, hvor der saa at sige er vand paa alle sider. Gennem de store D.S.B.-færgers stadige og nære passage føles den pulserende hverdag tæt ind paa livet af de mange kvinder og mænd paa alle alderstrin og fra mange forskellige kredse og egne i Danmark, der her lægger hundredevis af frivillige arbejdstimer, alt sammen ydet til gavn for vort forsvar, for vort lands frihed og fred.

16 aar er gaaet, siden Slipshavn blev taget i brug af *Det maritime Hjemmeværn*, som det dengang hed, og øvelser og undervisning er her drevet med megen iver og interesse, især da skolen for 10 aar siden gled ind i et mere fast leje.

Gennem den gamle marinestations overdragelse til *Marinehjemmeværnet* fik dette foden under eget bord som kommandantskabsforvaltende myndighed og dermed ogsaa vært for kursus afholdt af Flyverhjemmeværnet og Hjemmeværnsregion IV („de tørre“).

Fra fortid til nutid

Yderst paa den smalle landtange — i gammel tid ogsaa kaldet Slipsodde — der fra Knudshoved drejer ind mod Nyborg by og udgør den nordlige bred af Nyborg fjord, har der siden 1658 ligget en mindre skanse ved Slipshavn.

Nogen særlig aktiv betydning har den dog aldrig haft, den udgjorde blot et led i den fortifikationskæde, der laa uden om fæstningsbyen Nyborg. Den ses paa et gammelt hollandsk stik af de hollandske og danske orlogsflaader, som i forening med danske landstyrker den 15. november 1659 tilbageerobrede selve Nyborg fæstning. Det var dengang Fyn var besat af svenskerne under kong Carl X Gustav.

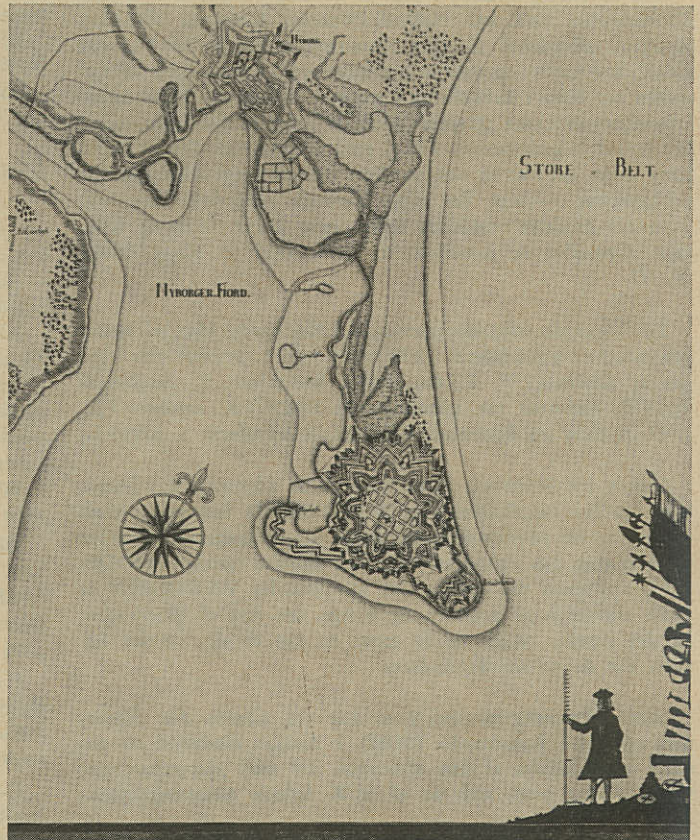
I februar 1658 havde de søgt at hindre en lille dansk eskadre under *Peter Bredahl* at ise sig ud af den tilfrosne Nyborg fjord, men det svenske artilleri kørte uhjælpeligt fast paa den ujevne halvø mod Slipshavn.

Det vides, at der fra gammel tid har været en skibsbro ved Slipsfjord, og at denne i 1657 blev erstattet af en helt ny bro. Naar fjorden var tillagt, blev varerne lastet og lossat herude, og bæltsmakkerne plejede at holde til i Slipshavn ved vintertiden; men havnen blev dog navnlig brugt ved troppetransporter, hvorfor broen blev vedligeholdt for Kronens regning.

Ganske interessant er et gammelt projekt i Hærens arkiv fra 1750 om at flytte Nyborg fæstning ud mellem Knudshoved og Slipshavn ved Store Bælts kysten og gøre den til rigets hovedfæstning i forbindelse med en flankestilling paa Slipsodde.

I aarene, der fulgte, blev Slipshavn bl. a. benyttet som konvoj- og lodsstation, og fra et opankret vagtskib understøttedes opkrævningen af den til Øresundstolden svarende strømtold i Store Bælt.

Herude blev de fornødne fartøjer til kongefamiliens overførelse over bæltet, ja, helt til Sønderjylland, ligeledes holdt i beredskab.

Hvad Slipshavn kunne være blevet til!

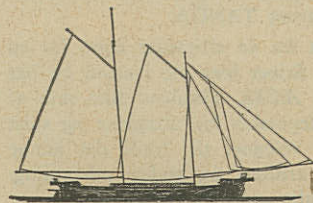
(Hærens Arkiv).

I 1808 var Nyborg fæstning i nogle faa dage atter i fjendehaand, idet de spanske hjælpetropper gjorde oprør mod Napoleon og søgte hjemover ved hjælp af den britiske flaaeddeling i de danske farvande. Spaniolerne besatte Nyborg og omliggende batterier og rettede disses skyts mod en lille dansk flaaeddeling paa Nyborg fjord. Saa vidt vides er det den eneste gang, kanonerne paa Slipshavn skanse har været brugt i kamp. Faa dage efter blev de spanske soldater herfra sat om bord i de engelske skibe og ført bort.

Rytterregimenterne maatte dog efterlade deres smukke dyr. De blev sluppet løs paa halvøen mellem Nyborg og Knudshoved og her rejste de stolte andalusiske hingste sig paa bagbenene og gik i veritabel kamp med hinanden. Mange heste blev slaadet ned af andres hove, og engen var snart fyldt med saarede og døde heste. Enkelte søgte dog hjem til indkvarteringsstedernes stalde og har efter sigende senere hen præget den østfynske hesteavl.

Hvert foraar præges halvøen af smukke mørkerøde valmuer i stort antal — „farvet af spansk hesteblood —“, den tørre sagkundskab sigter dog mere paa frø fra hestenes muleposer.

I kanonbaadskrigen 1807 —14 blev skansen, som var blevet rekonstrueret i 1801, klargjort med besætning fra Kystmilicen og med en bestyknings paa i alt 34 kanoner af forskellige kalibre med hvad dertil hører.

Efter kanonbaadskrigen gik Slipshavn i dvale — den fortsatte som vagtskibsstation indtil 1857, idet kanonerne dog i

1855 var „lagt paa volden“. Tilbage paa Slipsodde var der nu kun fiskere og lodser.

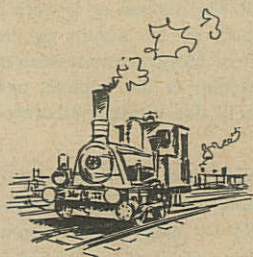
I 1866 foretog Landetaten en større udvidelse af den gamle skanse, som blev ombygget til en femkantet redoute med vagtbygninger, stormpæle, palisader og en udfaldsbro (tambour) med 2 dobbelte barriereporte. Bestykingen blev ændret til 14 kanoner i høj affutage samt 2 stk. morterer, en ovn til at gløde kugler paa m. m. Men allerede i 1885 opgav Hæren dette befæstningsanlæg og overdrog det uden skyts til Marineministeriet. Voldresterne er endnu i dag ret velbevarede og rummer i sig en senere opført 2-etages lodsbygning, der dog nu er opgivet som saadan, men formentlig vil indgaa i den nuværende marinestation.

Teknikkens rivende udvikling i sidste del af forrige aarhundrede satte ogsaa sine spor herude paa den tidligere saa afsides plet. I 1867 overtog staten den af engelske entreprenører anlagte og drevne fynske hovedbane, som var tilsluttet postvæsenets dampskibsfart Korsør—Nyborg.

Ved en lov af 1881 bestemte man sig for dampfærgefart over Store Bælt, oprindeligt med en 3-sporet hjulfærge (ses som model paa Jernbanemuseet), som dog blev ændret til 2 dobbelt-sporede hjulfærger. Af hensyn til eventuelle isvanskeligheder paa Nyborg fjord skulle der samtidig anlægges lette baner til den gamle isbaadsstation paa Knudshoved samt til en isstation ved Slipshavn. Paa arealer, der var eksproprieret fra herregaarden Juelsberg, opførtes en typisk D.S.B.-station af mindste størrelse: En stationsbygning med ventesale og som noget ganske særligt, rum til tørring af forkomne passagerers vaade tøj; endvidere 2 smaa udhuse, perronanlæg og stationsspor samt en dampskibsbro og forskellige beskyttende fangdæmninger m.m. til brug for den isbryder — Danmarks første — som ifølge samme lov blev bygget paa Burmeister & Wains skibsbyggeri. Den 1. december 1883 var hele anlægget og alle skibene klare til brug, og der faldt igen ro over Slipsodde. Man afventede kampen mod „Kong Vinter“.

Vi maa forestille os lodserne, med lodsoldermanden — der samtidig var D.S.B.'s tilsynsførende med anlægget — i spidsen, fiskerne og bondemanden, hvis gaard samtidig var privilegeret kro, spejdende over mod skoven — stirrende hen ad de blanke skinner — efter toget, som aldrig kom i sin egentlige mission.

Der ankom intet tog til isstationen — ingen isbryder gik til kaj, der forekom intet mylder af forfrosne rejsende med vadsække og pakkenelliker paa den nye perron. Ej heller hørtes herude en jernbanestations kendte lyde: Damprusten, skinneraslen, pift og klokkeklemt m. m. Vi ser kun for os den ensomme station, paa hvis gammeldags, fintpudsede stationsklokke, der ikke blev slaaet.

Togene naaede aldrig længere end til Knudshoved. Slipshavn fjord pakkede først af alle under isgang — hele anlægget var én stor misforstaaelse. Knudshoved hævdede derimod sit gamle ry som sikkert udgangspunkt for Store Bælts istransporter. Senere blev det i 1914—18 kaserne for det sagnomspundne „Batteriet Bardenfleth“, et særligt

opstillet 9 cm feltbatteri til flankering af minespærningen i Store Bælts vesterrende som pendant til et batteri paa Halskovpynten. Isbaadsstationen har senere i en aarrække ogsaa været benyttet som D.S.B.-feriehjem og som kursussted for Jernbanehjemmeværnet.

I 1883 nævnes „Slipshavns Kro“, og samme aar blev D.S.B.-arealerne som førnævnt eksproprierede fra stamhuset Juelsberg. Havneanlægget søgtes holdt saa nogenlunde vedlige, idet der var resolveret: „— at indtil man faar indvunden Erfaringer med det under Bygning værende Isbryderskib (S/S STÆRKODDER, 1883—1937), vil det være hensigtsmæssigt at Slipshavn Havn holdes i Orden, til dersteds at kunne stationere et

Skib som i paakommende Tilfælde vil kunne gøre megen Nytte“.

Senere skønnes vedligeholdelsen at være stillet i bero, idet der i en skrivelse herom udtales: „— men Opmærksomheden bør dog være henledt paa den tiltagende Tilsanding“.

I *Den Danske Lods* for 1893 findes følgende beskrivelse: „Nord for Slipshavn danner Kysten en lille Bugt, som afgiver en ypperlig Havn, ved hvilken der findes Bolværker med 12 Fods Dybde. Postskibene benytter Havnen om Vinteren, naar Nyborg Fjord er utilgængelig paa Grund af Is. En Jernbane, som forbinder Slipshavn med Nyborg, benyttes kun, naar Postskibene ved Is forhindres i at komme ind til Nyborg. Slipshavn Fyr vises fra en gul Bygning, der ligger paa Pynten tæt indenfor det gamle Batteris Brystværn og viser fast, rødt Lys...“

Det var oprettet i 1845 som et spejlfyr i en lygte, der var til at hejse paa en pæl. Den førnævnte fyrbygning var fra 1853 og havde en lanterne med spejllapparat paa taget; i 1898 blev dette ombygget med en linse, og i 1913 blev fyret nedlagt og erstattet af den nuværende fyrbaake med sølanterne og gasbrænder.

Fra 1894 blev der fra Slipshavn vold afgivet taagesignal: Signalkud og ringning med klokke, naar postdampskib ventede. Den gamle klokkegalge staa endnu som et dekorativt minde yderst paa Slipsodde, klokken selv er nu at finde paa Jernbanemuseet. I 1934 blev denne signalering ændret til almindeligt taagesignal med elektrisk nautofon.

Tid efter anden benyttede den danske Orlogsflaade det lille havneanlæg under sommereskadrene, men banemæssigt set laa alt stille hen. I 1906 blev anlægget officielt nedlagt og skinnelægemet brudt op. Juelsberg tilbagekøbte Statsbanernes arealer for kr. 13.442, idet Marineministeriet med underlagte institutioner fik afgiftsfri ret til at benytte bygningerne. Baadebyggerne fra Nyborg havde dog aaret før forgæves søgt at købe havnen for at flytte deres virksomheder herud.

Som nævnt blev der ved første verdenskrigs udbrud i 1914 henlagt et feltbatteri paa Knudshoved, men først i 1916 tog Marinen Slipshavn i besiddelse eller rettere i brug som marine-etablissement.

I *Tidsskrift for Søvesen*, 1933, fortæller Kommandør F. H. Kjølens i anledning af det danske Undervandsbaadsvaabens 25-aars jubilæum:

„I Juni 1916 blev Undervandsbaadsstationen forlagt fra Korsør til Slipshavn, og det bestemtes, at Slipshavn skulle etableres som fast Station for Undervandsbaade og Flyvebaade, og i den Anledning blev Statsbanernes Isbryder STÆRKODDER henlagt som Stationsskib fra den 2. September 1916.

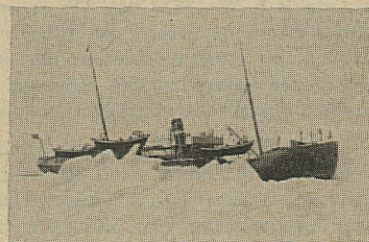
U-baadsbesætningerne logerede dog i Baadene, medens der holdtes Messer og Kabys i Isbryderen. I det mindre, nordre Stationshus indrettedes en Kraftstation til Opladning af U-baadernes Akkumulatorbatterier.

Baadene gik i Tørn — 3 ad Gangen — med 1 Maaned i Helsingør, 1 Maaned i Slipshavn og 1 Maaned i København. Den ældste U-baadschef førte Kommandoen. Stationen paa Slipshavn blev ophævet den 14. December 1918, og det derliggende Stationsskib H/S ÆGIR (fra Korsør—Kiel Ruten) blev afleveret til D.S.B., fra hvem det var udlaant.

Efter Krigens Slutning var Værkstedsskibet GRØNSUND med flere Undervandsbaade i Sommermaanederne 1919 stationeret i Slipshavn“.

Endelig kom STÆRKODDER da til kaj i Slipshavn — og det for en længere periode.

Den gamle dobbelt-skruede D.S.B.-isbryder, som i 1928 blev afgivet til Statens Isbrydningstjeneste, var saadan set velegnet til fast stationsskib. Der var god plads til messer m. m. i den gammeldags, smukt udstyrede passageraptering i det 522 br. reg.

Slipshavn i Mellemløse

Øverst ses de fortøjede luftfartøjer, ved kajen luftdepotskibet BESKYTTEREN, i midten den gl. hangar, kroen og nederst redoutens konturer.

Under indsejlingen i Nyborg fjord ser man fra de høje moderne motorfærger tydeligt om styrbord det smukke gamle fortifications- og stationsanlæg, som i dag vel istandsat rummer *Marinehjemmeværnsskolen*.

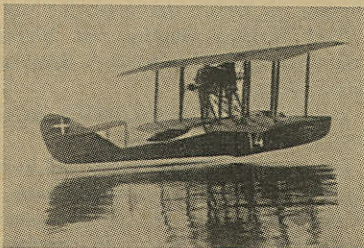
tons store skib. Det var indrettet til transport af 400 passagerer i dagfart, i natfart paa over 3 timer var dog kun 100 det tilladte passagerantal. Det havde 4 separatkahytter og i alt 48 sovepladser, men ingen elektrisk belysning.

En Reserveløjtnant fungerede som stationsofficer, og der var tilkommanderet de fornødne værnepligtige maskinister, kokke- og messe-gaster m. fl.

Senere blev ogsaa et andet af D.S.B.'s skibe fra den ved 1. verdenskrigs udbrud standsede natrute: Korsør—Kiel, benyttet som stationsskib i Slipshavn. Det var H/S ÆGIR (bygget paa B & W 1883) paa 545 br. reg. tons. Ogsaa for dette skib forekom der udover det tilladte passagerantal paa 500 i dagfart, den gamle bestemmelse om, at i natfart paa over 3 timer skulle passagerantallet reduceres — her til 150. ÆGIR havde 6 separatkahytter og i alt 70 køjepladser samt elbelysning.

I ruten Korsør—Kiel var statsbaneskibene ifølge gammel tradition ført af søofficerer, der i en treaarig periode stod uden for nummer i flaaen. Denne Kielerrute kom dog ikke i gang igen efter krigens ophør, H/S SKIRNER var gaaet til ophugning i 1917, H/S ÆGIR blev solgt til Tyskland i 1923, mens rutens eneste skrueskib FREJA overførtes til Aarhus—Kalundborg-ruten indtil det i 1934 blev solgt til ophugning. ÆGIR og FREJA havde begge i 1920 sejlet danske sønderjyder til afstemning i Sønderjylland.

I årene 1916—18 var luftfartøjerne jo endnu kun i pioneralderen, hvorfor Marinens Flyvevæsen var knapt saa regelmæssig en bruger af Slipshavn som u-baadene. Flyverne logerede i stations-skibene, og i 1916 blev der af haandværkere fra Holmen opført en mindre træhangar, som staar endnu. Dens selv bærende bjælkekonstruktioner var arkitektonisk set ret

enestaaende for sin tid — selv hangarens størrelse giver os i dag en forestilling om, hvor smaa de første, primitive flyvebaade egentlig var.

Mellemløsearene forløb atter paa den tidligere saa fredelige maade. Der skete intet paa Slipshavn; alt laa ubenyttet hen. Tid efter anden blev den dog benyttet af Søværnets forskellige enheder under større øvelser, især af minefartøjerne.

Udviklingen inden for flyvevæsenet viste sig derved, at den gamle træhangar allerede nu var for lille til at rumme søluftfartøjerne, som derfor maatte fortøjes ved bøjer i Slipshavn fjord, mens luftdepotskibet BESKYTTEREN samtidig gik til kaj ved den gamle dampskibsbro.

I 1939 opstod marinestationen dog paa ny. Herfra førtes kommandoen over den danske sikringsstyrke, der bevogtede minespæringerne i Store og Lille Bælt. Og hermed er vi inde i nutiden, som rummer baade en 9. april, en 29. august og en tysk besættelse af Slipshavn; men gennem Marinehjemmeværnets aktive indsats paa den gamle marinestation er der kommet nyt liv og en aktivitet som ingensinde før i det gamle kystbefæstningsanlæg *Slipshavn*.

I dag er det gamle *Slipshavn* identisk med den unge, energiske arbejdende *Marinehjemmeværnsskole*, der som indledningsindenfor Marinehjemmeværnet (MHV) — men det sker som vis nævnt er arnestedet for hele den omfattende uddannelse overalt i det samlede *Hjemmeværn* — paa frivillig basis i den bedste kammeratlige aand.

Derfor er det værd at tænke over,

at der i **Marinehjemmeværnets** rækker

ogsaa er plads til

mange gamle **orlogsgaster**.

Flytning af Marinestue

Frederiksværk afd. maatte 1/11 1966 lade fortløjningerne gaa og søge ny havn for sin gode marinestue. Det var med stor beklagelse baade for vært og forening, at man maatte forlade de dejlige lokaler paa „Skovlyst“, som desværre var lejet ud til andet formaal.

Men lykken staar den kække bi — siger man.

Hotel Frederiksværk var kort forinden overtaget af en ny ejer Hr. Milton Pedersen og da denne erfarede at man stod uden lokale til Marinestue, tilbød han omgaaende, overtagelse af det lokale, man tidligere havde haft, og han betragtede det som en stor glæde at huse Marinestuen, idet han før sin hotel-interesse, i flere aar havde sejlet som styrmand i danske og amerikanske skibe.

Lørdag den 20/10 foregik transporten fra „Skovlyst“ til Hotel Frederiksværk tværs over Torvet og for at markere det gode kammeratskab, havde værten paa „Skovlyst“ inviteret styrelsen, dens hjælpere og den ny vært til spisning i de nylig forladte lokaler.

Frem og tilbage er som bekendt lige langt — og det var med en vis gensyns- og hjemkomstfølelse, at man atter rykkede ind i de gamle kendte lokaler, hvor Marinestuen tidligere havde haft til huse.

Den paafølgende uge var travlt optaget med tilrigning og ophængning og lørdag den 5/11 kunne alt meldes klar til modtagelse af gæster. Frederiksværk afd. glæder sig til, at kammerater fra nær og fjern finder vej til vor Marinestue — husk, hver søndag formiddag kan man altid træffe kammerater og snakke skiv m. m. i Marinestuen paa Hotel Frederiksværk paa Torvet.

Hjertelig velkommen allesammen.

Hans P.

Husk i denne travle juletid, at

Marineforeningens smukke glas

der føres i 2 størrelser:

Ølglas til kr. 9,25 og snapsglas til kr. 6,75.

(NB. Der kan heldigvis ogsaa drikkes andet læskende af disse smukke glas)

vil være en kærkommen gave til gamle orlogsgæster.

— og saa falder glassene godt i haanden.

Til julehilsnerne vil Marineforeningens nye, smukke dobbeltkort med kuvert — motiv: Nyholms gamle kran, være meget velegnede, prisen er kun 40 øre pr. stk.

(Se iøvrigt prislisten paa side 2).

Forenings- meddelelser

Næstved afd. afholdt 18/6 sommerudflugt til Omø sammen med Skelskør afd., sidstnævnte afd. havde tilrettelagt den vellykkede udflugt, hvori der fra Næstved var 34 deltagere. Det fine vejr og det gode samvær med medlemmer fra andre afd. gjorde sit til, at det blev en god kammeratlig oplevelse.

Godthaab havde i anledning af det portugisiske hospitalsskib GIL FANNES besøg i Herrnhutdalen, hvor Marineforeningen vedligeholder 2 portugisiske sømandsgrave, arrangeret fodboldkamp og meget andet foruden den traditionelle bekransning af Sømandsmindeankeret og en højtidelighed ved skibets katolske præst paa kirkegården.

Randers havde 26/8 besøg af depotskibet HJÆLPEREN og 9 motortorpedobaade, som indkom forsinket efter at have deltaget i en redningsaktion ved Fornæs. Afd.sformanden naaede dog at aflægge besøg om bord hos Flotillechefen og overrække den buket blomster.

Næstved havde 26/8 besøg af byens adoptivskib, korvetten FLORA og Marineforeningen forestod her besøgsarrangementet, hvori Borgmester Svend Hansen og flere byrådsmedlemmer deltog. Programmet omfattede reception om bord, middag paa raadhuset, ture i by og paa land samt sportskampe og Garnisonen medvirkede hertil med transport. Saa var der ogsaa kammeratskabsaften i Marinestuen og efter gudstjenesten i Sct. Mortens kirke om søndagen gennemgik pastor Muncé kirkens historie og senere havde byens borgere lejlighed til at bese FLORA — et i alle maader vellykket besøg.

Esbjerg afd. var ganske naturligt involveret i festlighederne Esbjerg bys adoption af Opmaalingskibet FYLLA 27/8. Byens tidligere adoptionsskib THETIS er udgaaet af Flaadens tal, men der var fra Esbjergs side arbejdet ivrigt paa at faa et nyt, og dettes modtagelse skete meget festligt under medvirkning fra hy og Marineforening. Afdelingen var saaledes vært ved en middag for de af besætningen, der ikke kunne være med ved selve adoptionsfestlighederne og FYLLAs chef overrakte i Marinestuen skibets vaabenskjold til ophængning her.

Birkerød afd.s medlemmer samledes i lighed med foregaaende aar 29. august om aftenen ved mindeankeret anbragt i et smukt lille anlæg ved Birkerød sø og medlemmer fra Hillerød, Frederiksværk og Hundested afd. overværede den smukke mindestund, som indledtes med afd.sformandens velkomst. Efter salmen „Altid frejdig“ — holdt Oberst J. Poulsen en varm-følt mindetale — en stille stund, hvor der blev lagt blomster ved ankeret, hvorpaa højtideligheden blev afsluttet med „Der er et yndigt land“.

Derefter samledes man i den smukt pyntede Marinestue i Formandens kælder, flaget blev hejst, man hengav sig til bordets glæder — flittigt afbrudt af brug af sangbogen.

Mange er de afd. om hvem man kunne ønske, at de kunne have det paa samme maade: at unge og gamle medlemmer møder op naar der kaldes — baade til alvor og fest — og det ikke een gang, men hver gang.

Glostrup/Taastrup indledte sæsonen pa traditionel vis med skafning i Marinekahytten 1/9.

Næskov afd. afholdt fregatskydning 4/9.

Næstved afd. holdt ligeledes fregatskydning paa denne dag og forrige aars fregatkaptajn, restauratør Carøe Ravn festliggjorde dagen ved at møde op i en imponerende flot admiralsuniform med overskæg og i dyb alvor inspicere de fremmødte, stærkt smilende deltagere — ny fregatkaptajn blev Arne Kristensen, Karrebæksminde.

Holbæk afd. afholdt films- og foredragsaften 8/9, hvor Orlogskaptajn *Bilde Jensen* fortalte om Søværnets civile opgaver, bl. a. ogsaa Søværnets og Luftvaabenets Redningstjeneste, hvorpaa der blev vist en film om de danske soldaters indsats paa Cypern.

Aarhus afd. deltog 9/9 i den officielle kongemodtagelse paa Aarhus havn og stod paa den store parades højre fløj med Flaget og 10 mand under afd.sformand *Birrhins* kommando. Efter afgivet melding modtog hver enkelt et kongeligt haandtryk — det var første gang, at der i Aarhus blev anvendt det nye regulativ for Marineforeningens optræden og placering ved paradering for H. M. Kongen.

Bornholms afd. var 10/9 paa skovtur til Neksø, man besøgte den moderne konserverfabrik, hvorpaa der sluttedes paa Klemsker kro med spisning og dans.

Randers havde 15/9 besøg af det britiske fiskeriinspektions-skib BELTON og den lokale Marineforeningsafd. havde af byen faaet overdraget at tilrettelægge det meget vellykkede besøg i samarbejde med Kattegats Marinedistrikt. Der er tradition for, at fremmede skibe gerne vil anløbe Randers, for der forstaaer man paa udmærket maade at tilrettelægge et saadant flaaebesøg, saa det bliver til glæde baade for gæster og værter.

Horsens afd. afholdt 17/9 sin aarlige pilketur med god tilslutning. Som sædvanlig en fin tur med upaaklagelig servering om bord, kun kneb det lidt med at faa torskene til at bide paa pilkene, men det kan arrangørerne ikke lastes for — vi haaber paa bedre held næste aar.

Skelskør afd.s aarlige fregatskydning blev afviklet 17/9, hvor tilmed en gæst fra Næstved sprængte krudtkammeret med det resultat, at afd.s gamle formand og æresmedlem *Grube Hansen* blev fregatkaptajn og tilbørligt hylidet som saadan.

Ved skafningen udnævntes hotelejer *Tage Møller Andersen* til æresmedlem og æreemblemet overrakte af Hovedbestyrelsesmedlem *Einar Nielsen, Næstved*. Det nye æresmedlem blev hylidet paa mange maader, men ogsaa med en vis vemod, idet Hotelejer Møller Andersen, der i saa mange aar har hæget om Marinestuen, snart forlader hotellet.

Helsingør afd. drog 18/9 paa bus-skovtur til Torpedostationen i Kongsøre, hvor den medbragte mad blev fortæret i kantinen. Saa blev stationen forevist og paa hjemturen indtoges kaffen paa et hyggeligt traktørsted.

Frederiksberg afd. havde indbudt til mandeaften 19/9 — bl. a. ogsaa for at give en frisk indsprøjtning i anledning af det ringe fremmøde. Bestyrelsen ville have medlemmerne til at spytte ud, fremsætte ønsker med hensyn til underholdning o. l. — kort sagt til „at brokke sig“ — ikke i krogene, men for aabent tæppe, saa man i fællesskab kunne rette skuden op.

Randers afd. var 24/9 paa busudflugt gennem St. St. Blichers plantage til Mariager, hvor der var kaffehvil paa Hohøj. Derfra over Hobro og de skønne Bramslev Bakker til Hadsund, hvor der paa Hotel Hadsund (værten gl. orlogsgast) var arrangeret skafning ved selvbetjening og opdelt i bakker. Hadsund afd.s formand, *Hvims*, bød velkommen og der tilbragtes nogle fornøjelige timer inden hjemfarten.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

*fra alle ældre og nye maritime
tjenestesteder.*

Henvendelse: den lokale marineforeningsafdeling
(der er 92 ialt) eller hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Odense afd. drog 24/9 paa udflugt til „Kom-Igen-Kro“ (?) — afd. betalte bussen og efter skafningen var der en svingom — altsaa det helt rigtige program for en udflugt.

Varde afd. havde sammen med afd. i *Ribe, Esbjerg* og paa *Fanø* den 25/9 arrangeret en fællesudflugt til Husum i Sydslesvig. Her var der et saakaldt „Krammarked“ med mulighed for mange sjove oplevelser, en god ide der førte til en morsom og fornøjelig udflugt.

Københavns afd. havde 3/9 arrangeret et interessant foredragsmøde med besøg hos B.P.-Oliekompagniet. Man hørte og saa om nutidens saa livsvigtige olie og til afslutning forevistes 2 smukke farvefilm: „Paa de syv have“ og „Mikhali“ — med billeder fra sømandens liv og virke og fra en lille græsk havneby. „Skoleskibet CHRISTIAN RADICHs venner“ deltog sammen med afd. i mødet.

Aarhus afd. besøgte 4/10 Aarhus Lodsstation i det 8-etager høje lodstaarn paa Pier 3 i Havnen. Derefter fortalte telegrafist *P. Thomassen*, Kbhv., i Marinestuen paa SØSPORTEN fængslende og friskt om en jordomsejling han havde foretaget lige efter første verdenskrig. Det udmærkede dobbeltarrangement havde samlet 50 deltagere.

Svendborg afd. holdt 4/10 „Pudseaften“ i Marinestuen og hertil var inviteret Marineforeningens næstformand, der netop var i byen. Her var 7 gamle gæster mødt op, de smed jakkerne og smøgede ærmerne op og i løbet af 3/4 time skinnede alt, hvad der kunne pudses af Marinestuens inventar. Derefter serverede værten — gammel skibskok — en glimrende labskovs, og ca. 20 gæster fra Svendborg, Taasinge og Thurø tilbragte en hyggelig aften — for denne siger O.H.M. mange tak.

Københavns afd.s mødeaften 6/10 stod i Søfartens tegn. Et af afd.s medlemmer fortalte om det verdensomspændte danske rederi *A. P. Møller* og ikke mindst om skibsrederen selv som menneske og hans indsats for Danmark. Efter to smukke farvefilm mindedes formanden skibsreder *A. P. Møller*, der altid havde vist interesse for Marineforeningen.

Holbæk afd. kaldte 8/10 til aalegilde paa den gamle historiske Gundestrup Færgetro ved Avdebodæmningen. Der var baade kogt og stegt aal — og saa var der pandekager; det taler for sig selv.

Randers afd.s fiskeinteresserede gæster drog 9/10 paa pilketur med „Theodors“ fiskebaad fra „Randersbro“ til Udbyhøj. Fiskene viste ingen interesse for pilkene, gasternes interesse for Udbyhøj N. — kromandens 22 fantastiske retter var større — og gav mod til atter at pilke lidt paa hjemturen.

Silkeborg afd. indbød medlemmerne til efteraarsmøde i Marinestuen paa „la Strada“; der vistes rejsefilm og bagefter hyggeligt samvær.

Odense afd. beskæftigede sig 11/10 grundigt med „Gule ærter“.

Gentofte afd. holdt 12/10 som sædvanligt Pakkefest i forbindelse med sit aarlige Torskegilde — af pakkefestens overskud gik de første 250 kr. til iklædning af en GEORG STAGE-dreng.

Kongens Lyngby afd. indledte 13/10 sin sæson i Marinestuen paa *Lottenborg* med en alvorlig gang gule ærter med tilhørende pandekager.

Bornholm afd. havde 15/10 keglespil paa Vandmøllekroen, der deltog 50 medlemmer med damer og man sluttede med skafning og dans.

Helsingør afd. stod 15/10 til søs for paa Sundet endnu en gang at prøve lykken med den største fisk — den er som bekendt ikke taget endnu — referenten melder ikke noget om, at den blev taget denne gang.

Randers afd. bød samme dag paa torsk — dog ikke selvfangede. Det var mod sædvane kun en lille tapper flok, der mødte op, forhaabentlig bliver tilslutningen bedre fremefter.

Glostrup/Taastrup fejrede 15/10 sin 21 aars fødselsdagsfest. Først tog man sig af det store kolde bord, derpaa af kaffe med *maakager* og saa gik dansen i kammeratlig samvær.

Aalborg afd. indkaldte til Ulkeaften 18/10 og bød paa torsk, saltmad og ost. Veltjente medlemmer kunne udnævnes til baksformænd, som skulle sørge for ro og orden i 10-mands bakkerne.

Hjørring afd. afholdt fregatskydning i Svanelunden 22/10 under det sædvanlige festlige ceremoniel. Sidste aars fregatkaptajn *B. Sanderhoff* indledte skydningen, hvortil der blev afgivet ialt 388 skud med det resultat at *Ib Hørstrup* blev fregatkaptajn; det er første gang i afd.s historie at formanden er blevet fregatkaptajn, og som saadan fik han overrakt en vandrepokal, der skal vindes 3 gange for at blive ejendom. Efter skydningen samledes man med damerne til skafning og præmieuddeling. Iøvrigt blev hovedskydningen vundet af *Jens Hansen* med 30 p., nr. 2 blev *Arne Jacobsen* med 29 p.

Frederiksværk afd. afholdt 30/10 sit aarlige andespil, det var godt besøgt og gav et overskud paa henvend 500 kr. til Jule- og Hjælpefondet og mange medlemmer havde skænket fine gevinster til et ekstraspil.

Godthaab afd. har som præmie i K.D.Y.s 100 aars jubilæums-skoleskibssejlsads i sommer udsat et sølvskjold, der tilfaldt skoleskibet DANMARK.

Københavns afd. afholdt 3/11 sit store berømte andespil med de mange gevinster.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt medlemsmøde i Marinekahytten 3/11.

Randers afd. mødtes 5/11 til sin aarlige „Vildtskydning“ med paafølgende gule ærter.

Holbæk afd. samledes til andespil 7/11 i „Strandparken“.

Odense afd. fulgte successen op den næste dag med et mindst lige saa godt andespil.

Hjørring afd. havde sammenkaldt til „Bancospil“ i Marinestuen 8/11.

Helsingør afd. samledes til festaften med bancospil 9/11 i Færgegaarden, et bancospil, hvor alle gevinster var gaver til fordel for afd.s 50-aars jubilæum til næste aar. Efter spillet var der dans paa dækket.

Gentofte afd. havde 9/11 formaet Kommandør *H. J. Rasmussen* til at fortælle om moderne vaaben fra Bofors i Sverige og vise en film i tilslutning her til. Traditionen tro var til dette møde indbudt afd.s 2 marine-mødre samt den senere tids 70 og 75 aars fødslerer.

Frederiksberg afd. havde til 9/11 indkaldt til tvangfri aften i Marinestuen i Lindekroen til kortspil, rafflespil eller hvad underholdning man nu kunne finde paa — altsammen blot for at fremme kammeratskabet ved hyppige sammenkomster uden tvang af nogen art udover det, at ses lidt hyppigere.

Silkeborg afd. holdt torskegilde 14/11.

Randers afd. samledes 19/11 til „Damerne Pakkefest“ med alm. lotteri- og amerikansk lotterispil til fordel for juletræsfesten.

Kongens Lyngby afd. samledes til det helt store, ganske eventyrlige andespil den 19/11 og animeret heraf var der tilmed „bal bagefter“.

Tønder afd. kaldte til samling 24/11. Først gule ærter — dernæst emblemuddeling og endelig planlægning af flagindvielse, idet afd. har modtaget et flag fra Danmarkssamfundet, og det skulle jo gerne indvies med en vis højtidelighed.

Sønderborg afd. indbød 24/11 til fabriksbesøg paa „Danfoss“ med flg. program: Bustransport — fabriksrundgang — kaffe paa „Maikroen“ og til afslutning vist en film om „Danfoss“.

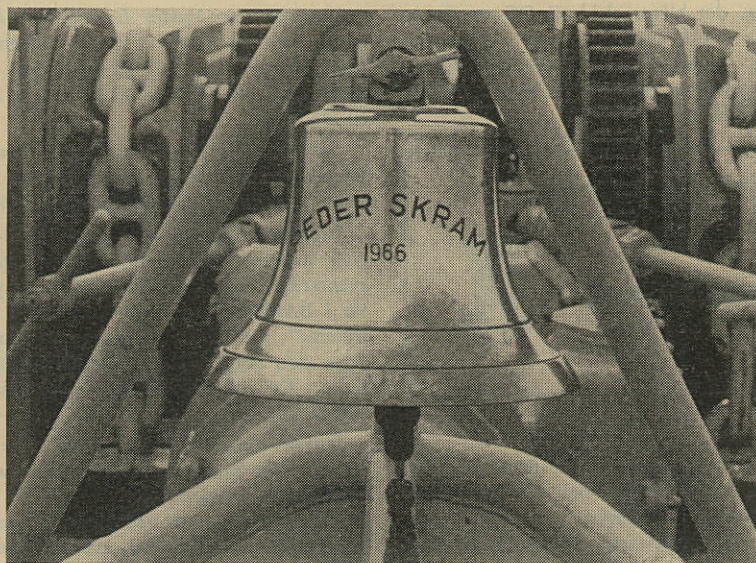
Næstved afd. afholdt 26/11 sit aarlige andespil, hvor ænderne fortæredes paa stedet; der var rekorddeltagelse — 80 mand incl. gæster fra Præstø og Skælskør. Da en flytning af marinestuen er paatænkt, holdtes festen paa „Den gamle Købmandsgaard“, men ogsaa her gjorde afd.s bekendte humorist *Caroe Ravn* stor lykke.

Bornholm afd. afholdt 20/11 bancospil med stor tilslutning: stort overskud — 250 deltagere og 50 gevinster, det er saadan det skal ordnes.

Køge afd. fejrede 27. nov. sit 25 aars jubilæum ved en smuk fest. Beklageligvis var Formanden paa tjenesterejse, og Landssekretæren, der som medstifter af afd. ogsaa var indbudt,

maatte paa grund af hospitalsophold ogsaa sende afbud, men hovedbestyrelsen var godt repræsenteret ved distriktsrepræsentant, *Einar Nielsen* fra Næstved. I dagens anledning var udsendt et meget smukt illustreret festprogram.

Frederiksberg afd. holdt 30/11 andespil — og gevinsterne her til var leverede fra den bekendte bondemand *Peter Hansens* andegaard, og det erfarede hurtigt at disse ænder havde glædet sig til at pryde Marineforeningens medlemmers midt-dagsbord — derfor var der mange gode gevinster og mange flittige spillere til afd.s andespil.

Med fotografiet af den nye fregat *PEDER SKRAM*s skibsklokke, hvorpaa der ifølge gammel sømandstradition nytårsnat slaas 16 glas — 8 for aaret, der rinder ud — og 8 for det nye, der paabegyndes — ønsker Marineforeningen alle sine mange venner og medlemmer et:

GODT NYTAAR 1967!

Fra Hav og Havn

Rederiet Lindingers færge ANØ, der betjener ruten mellem Rømø og Sild, er chartret af et udenlandsk firma til brug for undersøgelser efter olie. I de kommende uger skal det have installeret specialudstyr til en værdi af 10 mill. kr. til seismografiske undersøgelser, og turen gaar blandt andet til afrikanske farvande. ANØ vi blive erstattet paa ruten af en chartret færge; den var oprindeligt bygget til rutfarten Grenaa—Anholt—København.

Dansk Esso-Fondet har støttet vedligeholdelsen og restaureringen af den gamle fregat i Ebeltøft ved et skænke „Selskabet Fregatten Jyllands Venner“ 25.000 brochurer om skibets data og historie til salg blandt de mange danske og udenlandske turister, som besøger den gamle orlogsmænd.

Med navnet AROSIA, Aarhus, hentede Øk for første gang inspiration i en dansk by ved navngivningen af et fragtskib. Navnelinjen har ellers været præget af det store udland. ØK-bladet har i sit seneste nummer beskæftiget sig med baggrunden for de navne, kompagniets 38 skibe sejler rundt med.

Om A-skibene oplyses:

ANCONA er opkaldt efter en italiensk by ved Adriterhavet, ANDORRA efter lilleputstaten i Pyrenæerne, ARANYA efter en by i Thailand, ca. 60 kilometer nordøst for Bangkok. Den var siamesisk kongeby, indtil Bangkok blev hovedstad i 1782. Endelig AZUMA det gamle japanske navn for Østjapan.

ØKs første dampskibe havde gul skorsten — saa kom de første motorskibe med 3 og 4 skraatstillede master uden skorsten, og derpaa den store svære gule skorsten — kun de krigsforliste s/s AMERIKA og CANADA havde 2 gule skorsten. Som det nyeste er der i ØKs flaaede et særlig skorstensmærke under indførelse paa de gule skorsten, det er dog ikke, som mange ventede det, bogstaverne: Ø.K., men derimod et sammenslynget E.A.C. (EAST ASIATIC COMPANY), under hvilket mærke kompagniet er kendt verden over. I international sprogbrug duer bogstavet Ø ikke, det bliver altid til OE og det er ikke dansk. Redaktøren har i 1½ aar været med barkentinen ÆRØ af Marstal — og det var et skibsnavn, der ude omkring kunne skabe forvirring. Bogstaverne Æ og Ø er ukendte udenfor Norden, saa det blev altid til: AEROE.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkonteret eller gennem afdelingen.

Sø-Skæmt

En værnepligtig landmand havde telefonvagt, men det kneb for ham at forstaa navnene. En dag meldte han til chefen:

— Kammerat Tordenskiold er i telefonen.

Da den forbløffede chef tog røret, viste det sig at det ikke var noget genfærd, men — kammerherre Castenskiold.

Der rasede en vældig storm, og en af skibets passagerer spurgte skibspræsten:

— Er vi i fare, hr. pastor?

— Vi er i Guds hænder, svarede denne alvorligt.

— Du milde, stønnede passageren. Staar det virkelig saa galt til?

KM-Nyt.

Naar man forhen drak med hinanden, saa ønskede man hinanden: Sundhed, kærlighed, arvinger, alderdom og lykke.

Men saa forkortedes det, og man tog blot de første bogstaver. Paa denne maade siges ordet „skaal“ at være opstaaet.

— og det lyder godt til **Marineforeningens glas.**

Hun kom ind paa politistationen.

— Hr. betjent, jeg har mistet en halvtredskroneseddel.

— Har De nogen anelse om, hvor De har mistet den?

— Ja, i toget fra Esbjerg.

— Har De tabt den i toget?

— Nej, det tror jeg bestemt ikke, den blev vist stjaalet.

— Har De nogen anelse om, hvem der kan have stjaalet den?

— Ja, jeg sad ved siden af en orlogsgast.

— Havde de pengene i Deres taske?

— Nej, i strømpeskafet.

— I strømpeskafet? Ja, undskyld, frøken, men kunne De saa ikke mærke, at han fjernede den?

— Jo, men jeg troede, han havde reelle hensigter.

(Projektøren)

Tilgang af nye medlemmer i juli kvartal 1966

Aalborg 2, Aarhus 1, Bornholm 1, Esbjerg 7, Fredericia 1, Frederiksberg 2, Frederikshavn 3, Frederiksværk 1, Gentofte 1, Glostrup 4, Godthaab, Grønland 25, Hadsund 7, Haslev 1, Helsingør 1, Hjørring 1, Holbæk 2, Kalundborg 2, Kolding 1, Korsør 1, København 2, Køge 2, Maribo 1, Marstal 4, Møen 5, Nakskov 2, Nykøbing F. 1, Næstved 2, Odense 1, Ribe 2, Saxkøbing 1, Silkeborg 1, Skagen 3, Skive 2, Skælskør 2, Stevns 1, Stubbekøbing 3, Svendborg 1, Sønderborg 2, Thisted 1, Tønder 5.

Tilgang ialt 108, afgang ialt 82, ialt + 26. Medlemstal pr. 1/11-1966: 9.325.

Smedemester *Carl Rasmussen, Maribo afd.* er afgaaet ved døden. Rasmussen har i mange aar været et trofast medlem af Maribo-afdelingen, han var indtil i fjor formand for afdelingen.

Slagtermester *Martin Larsen, Nakskov afd.* er død. Gennem aarene har han været et aktivt medlem af afdelingen. Han kom ind i foreningen i 1921 og har i flere perioder været medlem af bestyrelsen, saaledes fra 1925—35 og fra 1941—48 og fra 1957 til sin død.

Aarhus afd.s gamle kammerat, fhv. Toldpakhusformand *O. Rose* afgik ved døden først i oktober i sit 82. aar. Han havde været medlem af afdelingen i knapt 50 aar.

Direktør, Orlogskaptajn *L. Rostock-Jensen*, gammel U-baadschef, hvis navn ikke mindst er kendt fra TEDDY-ekspeditionens eventyrlige færd langs Grønlands østkyst 1923-24, senere direktør i BALTICA og senest formand i „Foreningen til Sofartens fremme“; medstifter og mangeaarigt bestyrelsesmedlem af *Gentofte afd.*, afgik 3/10 ved døden og blev begravet fra Holmens kirke i København. Ved bisættelsen saas kongeparret, hvis nære ven afdøde var.

Skagen afd. har mistet et af sine ældre medlemmer. Den 26/10 afgik Skipper *Chr. M. Pedersen*, der var æresmedlem af afdelingen, ved døden.

Gilleleje afd. har ved dødsfald mistet sit ældste medlem, mangeaarig afd.sformand, nu æresmedlem, Fyrmester *S. Beltring*. Ved graven paraderede flaget og formanden udtalte smukke mindeord om den afdøde.

Horsens afd. har mistet sit mangeaarige og trofaste medlem, borgmester *Robert Holm*, 60 aar gammel. Robert Holm var en overgang formand for Horsens afd. Marineforeningens flag paraderede sammen med en lang række andre ved baaren.

Gentofte afd.s medlem, skibsinpektør *Vald. A. Gerald*, afgik ved døden 15/10.

Aarhus afd.s medlem, Vaskemester *Anders Viggo Petersen* afgik ved døden 18/11 og blev bisat i stilhed.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

MARINE-FORENINGEN *gratulerer*

- April Slagtermester *J. Soelberg*, Faxe afd., 70 aar.
 April Fisker *Carl Davidsen*, Faxe afd., 70 aar.
 25/4 Driftsbestyrer *G. Meng-Lund*, Næstved afd., 60 aar.
 14/9 *A. P. A. Damm*, Vanløse, Glostrup-Taastrup afd., 70 aar.
 21/9 Lodsformand *P. Willemoet Nielsen*, Hals, benaadet med Ridderkorset af Dannebrogordenen.
 23/9 *Anker Hansen*, Virum, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 27/9 *Chr. V. Hansen*, Glostrup, Glostrup-Taastrup afd., 50 aar.
 28/9 *Kristian Andersen*, Vedbæk, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
 3/10 Hotelvært *J. Damsgaard Nielsen*, Hals afd., 50 aar.
 5/10 *Ib Bøge Petersen*, Søborg, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 13/10 Havnemester — tidl. Skagen havn, og mangeaarig energisk formand for MF.s Skagen afd. — Kaptajn *Aage Petersen*, nu Bøjden pr. Horne, Fyn, 70 aar.
 27/10 Hotelejer *E. Skakke*, Formand for Faxe afd., 70 aar.
 28/10 *P. F. Pedersen*, Vanløse, Glostrup-Taastrup afd., 75 aar.
 17/11 Maskinmester *Bach*, Horsens afd., 85 aar.
 22/11 Fhv. forvalter *S. Hansen* — mangeaarig tjeneste i den amerikanske Marine — Næsby — Næstved afd., 70 aar.
 30/11 Maskinmester *Holger Højbye*, Aarhus afd., 75 aar.
 1/12 Lodsformand *Arne Kristensen*, Karrebæksminde, Næstved afd., 60 aar.
 3/12 Installatør *Laur. Petersen*, Holbæk afd., 75 aar.
 3/12 Underdirektør *Erling Andersen*, Nakskov afd., 50 aar.
 4/12 Skomagermester *S. Jubl*, Aarhus afd., 60 aar.
 5/12 Skibsfører *Tb. S. S. Pedersen*, Københavns afd., 90 aar.
 11/12 Bagermester *Aage Nørgaard*, Kolind, Aarhus afd., 65 aar.
 11/12 Ingeniør, Direktør *Henry Dablggaard*, Formand for Holbæk afd., 60 aar.
 13/12 Mekaniker *Anders M. Petersen*, Aarhus afd., 65 aar.
 15/12 Teknisk Assistent *Anders Christensen*, Randers afd., 65 aar.
 17/12 Folkepens. *Chr. Marius Knudsen*, Næstved afd., 75 aar.
 19/12 Ejendomsmgl. *Arthur Rasmussen*, Svendborg afd., 70 aar.
 21/12 Overtjener *Marius Jensen*, Københavns afd., 60 aar.
 22/12 Købmand *Carl Andersen*, Randers afd., 50 aar.
 23/12 Ingeniør *K. Simonsen*, Nakskov afd., 70 aar.

1967

- 3/1 Kontorbestyrer *Einar Nielsen*, Formand for og æresmedlem af Næstved afd., medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse og dennes forretningsudvalg, 70 aar.
 3/1 Skibsfører *Chr. H. Carlsen*, Holbæk afd., 90 aar.
 10/1 Restauratør *Svend Erik Sørensen*, Aarhus afd., 50 aar.
 9/2 Tømrermester *Hans Møller*, Aarhus afd., 75 aar.
 17/2 Overlærer *Tbør Dahl*, Aarhus afd., 75 aar.
 23/2 Fisker *Carl Willadsen*, Havnsø, Holbæk afd., 75 aar.
 11/3 Skræder *J. G. Frandsen*, Aarhus afd., 70 aar.

Boganmeldelser

Alfred G. Hassings forlag har udsendt 4. bind af den meget interessante *5 Aars Kamp for Friheden, Vendepunktet*, nærmere betegnet 29. august herhjemme. Der gives en udførlig redegørelse for de modsætninger, som opstod mellem de tyske civile og militære myndigheder i Danmark og Norge; bl. a. den norske nazist Vidkun Quislings forhold til den tyske besættelsesmagt samt de mange betydningsfulde tildragelser, der foregik under kampen mod undertrykkerne — begivenheder, som vi i dag har godt af at faa repeteret, saaledes at vi fortsat kan have vore frihedskæmperes indsats og ofre for øje, de kan let glide for meget i baggrunden for dagliglivets foreteelser, som ofte kan synes ubetydelige i forhold til modstandskampens begivenheder. Bind IV er skrevet af Redaktør *Ole Küllerich* med *Niels Jørgensen* som hovedredaktør for det rigt illustrerede værk.

Marineforeningens Godthaab afd. har udsendt et smukt lille hæfte paa dansk, grønlandsk og engelsk om *Mindeankeret i Godthaab* forfattet af Chefen for Grønlands Kommando, Kontreadmiral *H.-H. Wesche*. Barkskipet CERES' gamle stokanker er blevet et minde om alle de, der satte livet til i grønlandske farvande, et vartegn for søens folk og deres indsats i de farlige farvande højt mod nord. Hæftet kan faas paa Marineforeningens Hovedkontor og indtægten heraf gaar til støtte for Godthaab afdelingens uddannelsesfond, Kommandør *de Lichtenbergs* Fond.

Københavns Havn har udsendt sin meget interessante, smukt illustrerede aarsberetning, hvori de mange „facts“ om storhavns udvikling, trivsel og drift behandles paa kyndig og overskuelig maade ligesom statistikker og regnskaber understøtter beretningen om storhavns nationaløkonomiske betydning.

Jul paa Havet, VIKINGEN's kendte julehilsen til Søens folk, til alle søinteresserede, foreligger som sædvanlig i meget god tid, saa den kan naa at komme med i julepakkerne til vore færende folk verden over. Mange dejlige billeder veksler med interessante skildringer og beretninger søen vedrørende; som sædvanlig er dette smukke hæfte en kærkommen julegave baade ude og hjemme.

Skipper-Labskovs af *Otto Ludwig* paa Erichsens forlag, er en virkelig sjov bog, som vil more mange gamle orlogsgaster. Spøg og skæmt veksler, og søfartsjournalisten, hvis navn er velkendt, har selv sejlet under splitflaget — saa han ved da, hvad han beretter om. Det er aarets julebog til en gammel søulk. Pris: kr. 9,75.

Vor store nationale rederi D.F.D.S. fylder 11/12 100 aar. I den anledning modtoges ved redaktionens slutning et meget smukt værk: „Hundrede aar paa havene“. I medlemsbladets næste nr. vil det blive indgaende anmeldt — foreløbig en hjertelig lykønskning til det jubilerende rederi — hvis mange skibe pløjer havene under Dannebrog og det hvide Malteserkors paa blaa dug — og ikke at forglemme med det kendte, brede, røde skorstensbaand.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

Villy Kyst Glarmester

Telf. 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus

Aargang 8968/1928

Aarhus Maskinfabrik

Telf. 3 67 44

Kraner - gravemaskiner og transportanlæg

A/S Aarhus Flydedok og Maskinkompagni

Telf. 3 40 00

— han regner med et kæmpesalg til jul af Marineforeningens praktiske glas og smukke julekort —

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen

Juveller, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsberg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstallation -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
teltfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibsradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07